

**Óvodai érzékenyítő foglalkozás-tervezetek a Csimota Könyvkiadó
Tolerancia-sorozatából választott könyvek felhasználásával**

Ács Dóra

oktató intézmény: Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campus
Neveléstudományi Intézet

munkahely: Vak Bottyán Óvoda és Bölcsőde Tolnanémedi Tagintézménye

Tasi Katalin: A Homoklakó – óvodai foglalkozástervezet

A mese rövid ismertetője:

A mesében egy nehezen beilleszkedő óvodás kisfiú történetét olvashatjuk, aki csendes és visszahúzódó. Nem beszél senkivel, és mindig csak egyedül játszik, a többiek különnek tartják. Aztán egy nap minden megváltozik, amikor a kisfiú éppen homokot szór az ovi kerítésére és egy idős néni arra járva rákiabál, majd rácsap a kezére. Ekkor elhangzik a fiútól a történet tételmondata: Gyereket ütlegetni szigorúan tilos! Ennek hatására a többi gyerekben is felelevenedik olyan emlék, amikor őt bántották. Innentől nyitnak a fiú felé és barátkozni kezdenek vele.

A társadalmi érzékenyítés meséje

Ezek a mesék olyan témákat érintenek, mint a társadalmi egyenlőtlenségek, a szegénység, a kirekesztés és az előítéletek. Például egy mese, amely szegény gyermek történetét meséli el, felhívhatja a figyelmet a társadalmi igazságtalanságokra és empátiára ösztönözheti a gyermekeket a nehéz sorsú emberekkel szemben.¹

A foglalkozás menetének összefoglalása:

A gyermekek motiválásához az Ellentétek és érzelmek társasjáték arc csík (érzelmeket kifejező arcrészletek) kártyáit használtam. A kártyák segítségével beszélgettünk az érzelmekről, különös tekintettel a negatív érzelmeinkről. Ezt követően minden gyermeket megkérdeztem arról, hogy bántották-e már meg, illetve ő bántott-e már meg valakit, és hogyan érezte magát ebben a szituációban. Majd következett a mesélés (a mese hosszúsága miatt érdemes kivonatot készíteni a szövegből, a történet lényeges elemeit megtartva és azt mesélni), amihez egy saját készítésű leporelló könyvet használtam. A mesét követően megkérdeztem mindenkit, hogy ki volt a kedvenc szereplője, és hogy ők mit csináltak volna másképp a mesébeli ovisok helyében. A foglalkozás zárásaként egy közösségépítő játékot játszottunk hulahoppkarikával.

¹ Jenei. T. (2019): Segítő könyvek a magyar gyermekirodalomban. Művelődési és Nemzeti Kultúrpolitikai Szakmai Tanács. XII. évf. 2.sz. 67-74.

VERSELÉS-MESÉLÉS FOGLALKOZÁS TERVEZET

Az óvodapedagógus neve: Ács Dóra óvodapedagógus hallgató (MATE Kaposvári Campus Neveléstudományi Intézet)

Csoport: vegyes életkorú

Tevékenységi forma: (mese)

A tevékenység tartalma/témája: Tasi Katalin: A Homoklakó

A tevékenység feladatai:

Nevelési feladatok: erkölcsi érzelmek fejlesztése, a közös mesehallgatással, átéléssel együttes élmény nyújtása, a közösségi érzés erősítése, az egymás iránti megértésre, megbecsülésre, türelemre nevelés, az önkontroll fejlesztése.

Didaktikai feladat: a mese bemutatása, a mesei elemek és tanulságának érzékeltetése a színes előadásmóddal.

Képesség- és készségfejlesztés: hallás utáni szövegértés, szókincsbővítés, a rövidtávú memória, a beszédkészség, a metakommunikáció fejlesztése.

Az alkalmazott módszerek, eljárások: irodalmi élménynyújtás, bemutatás, beszélgetés, dramatizálás, értékelés.

Eszközök: saját készítésű leporelló könyv, Ellentétek és érzelmek társasjáték arc csík (érzelmeket kifejező arcrészletek) kártyák, hulahoppkarika

A tevékenység/foglalkozás kidolgozása		
Idő	A fejlesztő tevékenység felépítése, a foglalkozás menete	A fejlesztés módszerei, munkaformák, eszközök, megjegyzések
2'	1. Szervezési feladatok	Kötetlen szervezeti keret.
	A csoport szellőztetése. A nyugodt, békés légkör megteremtése.	Amíg a gyerekek mosdóhasználat után visszaérkeznek a csoportba, hogy jelenlétükkor már zavartalan legyen a foglalkozás kezdete.
5'	2. Motiváció	
	Előveszem az <i>Ellentétek és érzelmek társasjátékot</i> és leülök vele a szőnyegre, elkezdem kipakolni a játék elemeit, felkeltve a gyerekek figyelmét. A kártyák segítségével beszélgetünk az érzelmekről, különös tekintettel a negatív érzelmeinkről. Megkérdezem őket, hogy velük előfordult-e már, hogy megbántották őket, vagy esetleg ők	Megjegyzés: Amíg beszélgetünk, fejlődik a gyermekek szókincs, kifejező készsége és mondatalkotási készsége is. Érdeklődést vált ki a gyermekekből a közös játék és beszélgetés.
		A gyermekek érdeklődését felkeltő

	bántottak-e meg valakit és hogyan érezték magukat akkor.	módon.
2'	3. Mesélési szándék bejelentése	Csoportos foglalkoztatási forma.
	<i>Képzeljétek el, hogy a mai mese egy olyan kisfiúról szól, akit nagyon sokat csúfoltak az oviban, de aztán végül minden jóra fordult! Hallgassátok a mesét figyelemmel!</i>	
12'	4. A mese bemutatása	
	Tasi Katalin: A Homoklakó (1. sz. Melléklet – Címoldal)	Annak érdekében, hogy a mese élvezhető legyen, és a gyerekek érdeklődését fenntartsam, valamint a kommunikációs és beszédkésztség fejlesztése miatt mesemondás közben figyelek a tempóra, a szöveg érthetőségére, a hangsúlyozásra, a tagoltságra, a mimikámra és a testtartásomra.
	a) Bevezetés	
	Egy őszi napon megérkezik az óvodába a Homoklakó, aki egy különös kinézetű, furcsán viselkedő kisfiú. (1. sz. Melléklet 1-2. oldal)	Velük szemben, jól láthatóan tartom a leporellót, és közepes hangerővel, artikulálva, elmondom a mese címét, figyelve arra, hogy a magasabb hangfekvéstől haladok az alacsonyabb hangfekvésig.
	b) Bonyodalom	
	Viselkedése és kinézete miatt a többi gyerek kicsúfolja és nem játszanak vele. (1. sz. Melléklet 3. oldal)	
	c) Kibontakozás	
	Elutasítóan viselkednek vele. Nem értik, hogy eleinte miért csak az udvaron ebédel, majd később senki nem akar mellé ülni és játszani sem akarnak vele. Az óvónéni odafigyelésének és kedvességének köszönhetően a kezdeti ellenszenv egyre inkább csökkenni kezd. (1. melléklet 4-5. oldal)	Mindig az eseményeknek megfelelő oldalt mutatom a gyerekek felé és a könyv alapján készített kivonatomban szerint mesélem el nekik a történetet. A mese elején igyekszem nyomatékosítani a szereplőket oly módon, hogy az első szótagot magasabb hangfekvéssel ejtem ki. Előadásmódomban végig a játékoságra és az élmény nyújtásra összpontosítok. Figyelek arra is, hogy a különböző karaktereket más-más hangszínnel szólaltassam meg, a szereplők beszéde jól elkülönüljön a narrációtól.
	d) Tetőpont	
	A Homoklakó éppen kis homokbuckákat szór a kerítésre az udvaron, amikor arra jár egy öreg néni. A bevásárlókocsi néni rákiabál a kisfiúra és rácsap a kezére. A Homoklakó pedig sírni kezd és elhangzik a mese kulcsmondata: „Gyereket ütlegetni szigorúan tilos!...” A többi	

8, kisgyerek meglepődve, riadtan szemléli az eseményeket, és a kisfiú által mondottakról mindannyiuknak eszébe jut egy olyan történet, amikor őket bántotta valaki. (1. sz. Melléklet 6-8. oldal) e) Megoldás A történet végére a gyerekek összebarátkoznak a Homoklakóval, akit Petinek hívnak, és a következő alkalommal, amikor az idős néni arra jár, együtt kiabálnak neki az óvoda udvarából. (1. sz. Melléklet 9-10. oldal, Vége oldal) 5. A tevékenység lezárása, átvezetése, továbbélése A mese végeztével egyesével megkérdezem a gyerekeket, hogy melyik szereplő tetszett nekik a legjobban és miért. Majd arról is beszélgetünk, hogy a történetben szereplő gyermekek mit tehettek volna másképp. Végül pedig egy közösségépítő játékot játszunk, amiben az a feladatuk, hogy mindenkinek át kell bújni a hulahoppkarikán anélkül, hogy leesne. Szabad játék folytatása.	A történet végeztével egy közös játékkal zárul a foglalkozás. Egy hulahoppkarikát tartok, a gyerekek pedig velem szemben állnak egyes oszlopban. Mindenkinek át kell bújni a karikán, egymást segítve, mivel a karika nem eshet le. A mese elmondása után a gyermekek szabadon játszhatnak a foglalkozás eszközeivel, akár újra játszhatják a mesét vagy a segítségével egy új történetet is megalkothatnak. Illetve folytathatják játéktevékenységeiket is.
---	--

1. sz. melléklet
A leporelló elkészítéséhez szükséges képek

Címoldal

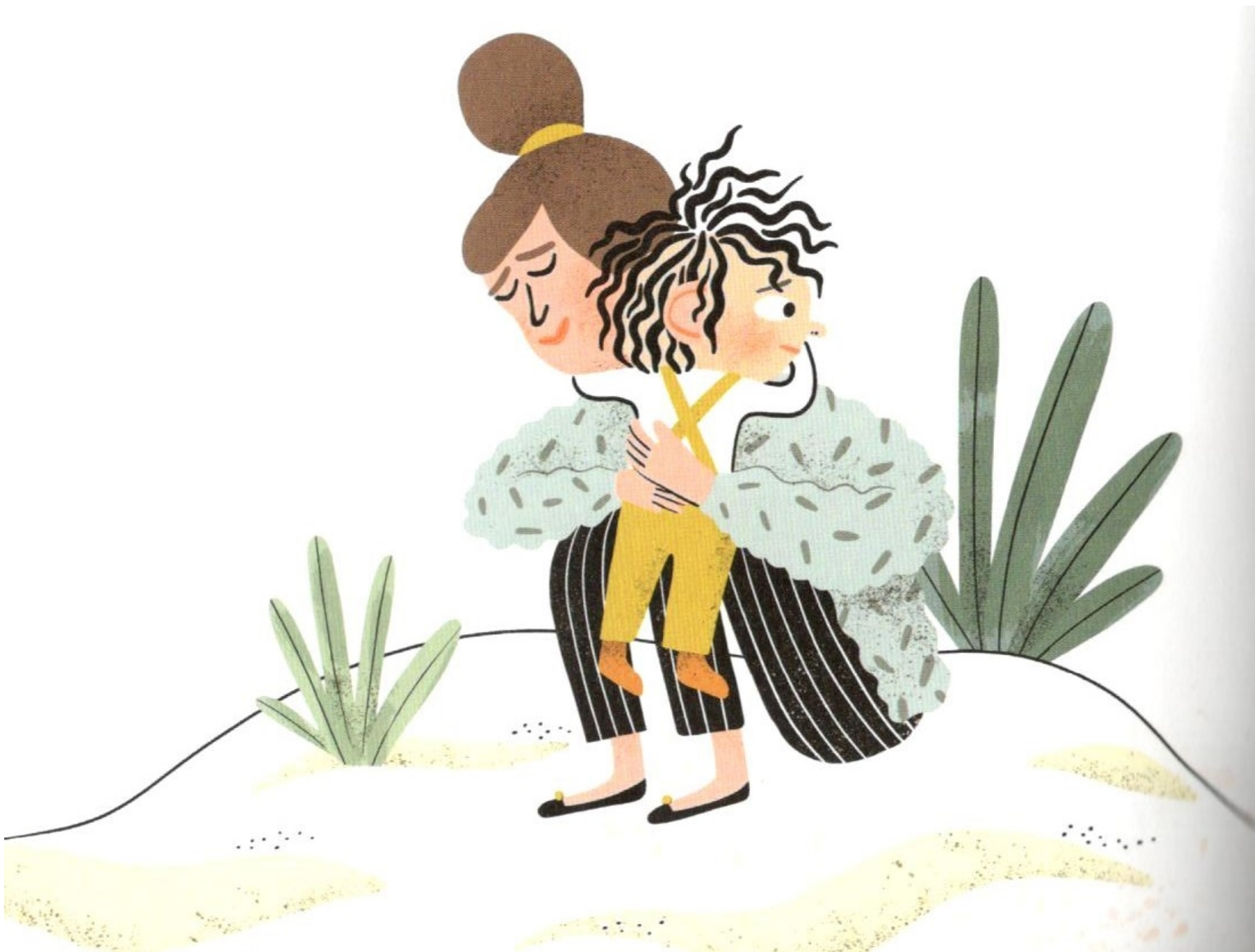
2. oldal

Na, Mi van, Te HOMOKLAKÓ ?!

Gyere Ki a FÖLD alól, Ha MERSZ!

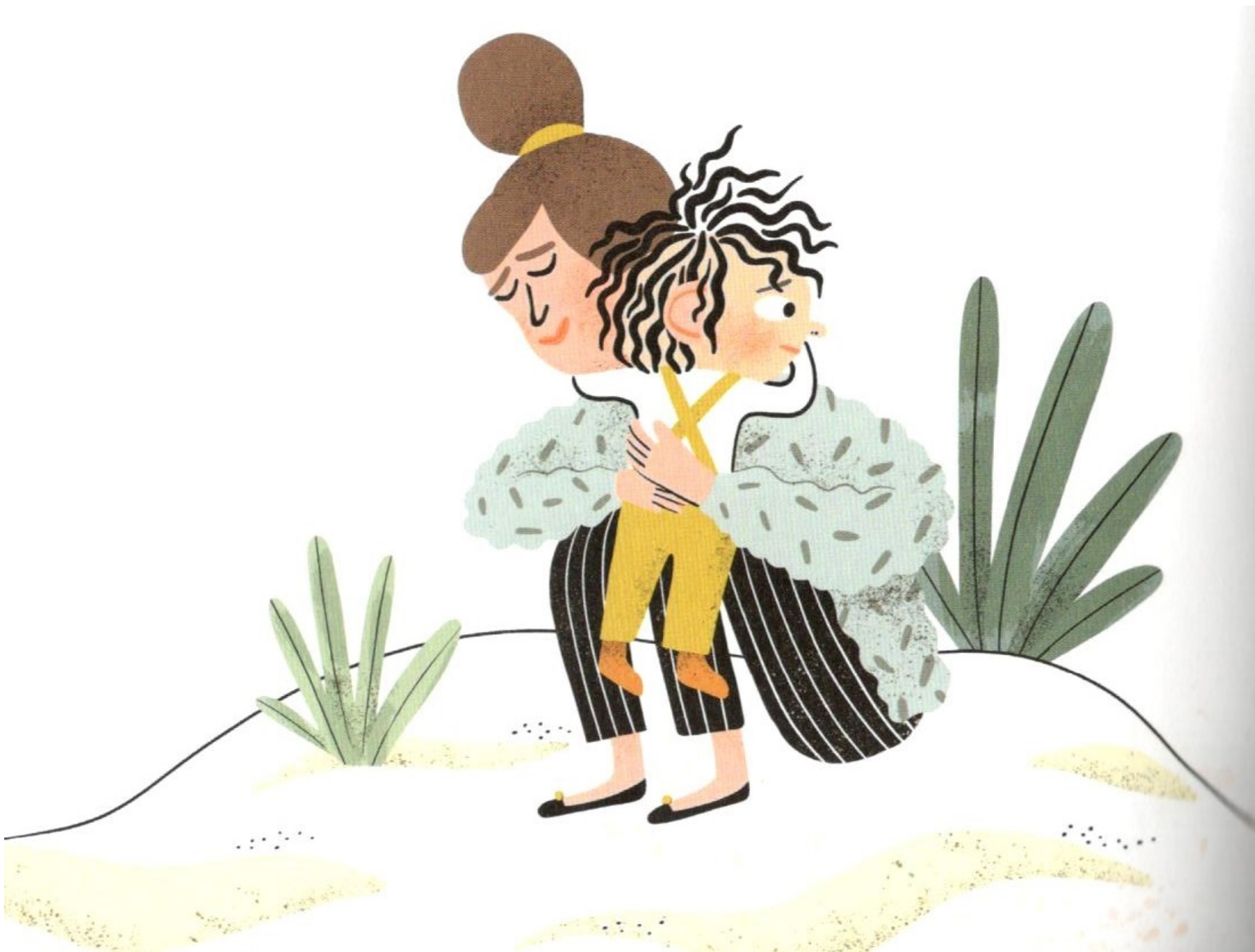

5. oldal

ROSSZ VAGY! SZÉGYELLD MAGAD,
BUTA GYEREK!

ITT JÖN A VEREKEDŐS NÉNI! AKI NEM TUDJA,
HOGY GYEREKET ÜTLEGELNI SZIGORÚAN TILOS!
KIVÉVE FÉLRENYELÉS ESETÉN, TÉRDÜNKRE FEKTETVE,
LASSÚ RÍTMUSÚ, ERŐTELJES MOZDULATOKKAL, HÁTBA.

Vége

Benedek Elek: A csúnya királyfi és a szép királykisasszony – óvodai foglalkozástervezet

A mese rövid ismertetője:

A mese főszereplői, ahogy a címből is kiderül, egy nagyon csúnya királyfi és egy világszép királykisasszony. A királyfi szeretné elnyerni a királylány kezét, de ő a külseje miatt elutasítja a fiú szándékait. Ekkor a királyfi furfangos cselhez folyamodik és elszegődik inasnak a palotába. Különböző aranyból készült ajándékokat rejt az ágya alá, majd mindennap egyet-egyet elővesz azokból, hogy ezekkel felkeltse a királykisasszony figyelmét. Terve remekül működik, hiszen a királylány minden ajándékért cserébe csókokkal fizet a fiúnak. A bonyodalom akkor keletkezik, amikor ezt meglátja a király és égtelen haragra gerjed. Elkergeti lányát és az „új inast” is a palotából, akik együtt indulnak útnak. Egyszer csak a királyfi városába érve megállnak egy fogadóban, a legény elmegy apjához a palotába, és királyi díszbe öltözve, hintóval visszamegy a lányért. A gőgös királylány megdöbbenve fogadja a fiút, aki felfedi neki kilétét és megdorgálja a lányt korábbi viselkedése miatt. A király udvarába visszatérve hatalmas lakodalmat csapnak. Máig is élnek, ha meg nem haltak.

A társadalmi érzékenyítés meséje

Ezek a mesék olyan témákat érintenek, mint a társadalmi egyenlőtlenségek, a szegénység, a kirekesztés és az előítéletek. Például egy mese, amely szegény gyermek történetét meséli el, felhívhatja a figyelmet a társadalmi igazságtalanságokra és empátiára ösztönözheti a gyermekeket a nehéz sorsú emberekkel szemben.²

A foglalkozás menetének összefoglalása:

A foglalkozás kezdetén ráhangolódásként tulajdonságkártyákat használtam, először elrejtettem őket a csoportszobában és mindenkinek meg kellett egyet keresni. Miután megkeresték őket, ellentétpárokat kellett alkotniuk egy társukkal és ezt követően közösen megbeszéltük, hogy kinél milyen kártya van. Eldöntöttük a kártyákról, hogy melyek a pozitív, illetve melyek a negatív tulajdonságok, és azt is, hogyan érezzük magunkat, amikor valaki ilyen jelzőkkel illet minket. Majd a mese elbábozása következett, az általam készített bábokkal. A mesét követően megbeszéltük, hogy milyen külső és belső tulajdonságai voltak a királykisasszonynak, illetve a királyfinak. Zárásként pedig a mese népi jellegéhez kapcsolódva eljátszottuk a Haj, szélesnek udvarán kezdetű népi dalos játékot.

² Jenei. T. (2019): Segítő könyvek a magyar gyermekirodalomban. Magiszter. XII. évf. 2.sz. 67-74.

VERSELÉS-MESÉLÉS FOGLALKOZÁS TERVEZET

Az óvodapedagógus neve: Ács Dóra óvodapedagógus hallgató (MATE Kaposvári Campus Neveléstudományi Intézet)

Csoport: vegyes életkorú

Tevékenységi forma: (mese)

A tevékenység tartalma/témája: Benedek Elek: A csúnya királyfi és a szép királykisasszony

A tevékenység feladatai:

Nevelési feladatok: erkölcsi érzelmek fejlesztése, a közös mesehallgatással, átéléssel együttes élmény nyújtása, a közösségi érzés erősítése, az egymás iránti megértésre, megbecsülésre, türelemre nevelés, az önkontroll fejlesztése, a szociális és társas kapcsolatok fejlesztése.

Didaktikai feladat: a mese bemutatása, a mesei elemek és tanulságának érzékeltetése a színes előadásmóddal.

Képesség- és készségfejlesztés: hallás utáni szövegértés, szókincsbővítés, a rövidtávú memória, a beszédképesség, a metakommunikáció fejlesztése.

Az alkalmazott módszerek, eljárások: irodalmi élménynyújtás, bemutatás, beszélgetés, dramatizálás, értékelés.

Eszközök: lelaminált színes bábfigurák, tulajdonságkártyák

A tevékenység/foglalkozás kidolgozása		
Idő	A fejlesztő tevékenység felépítése, a foglalkozás menete	A fejlesztés módszerei, munkaformák, eszközök, megjegyzések
2'	1. Szervezési feladatok	Kötetlen szervezeti keret.
	A csoport szellőztetése. A nyugodt, békés légkör megteremtése.	Amíg a gyerekek mosdóhasználat után visszaérkeznek a csoportba, hogy jelenlétükkor már zavartalan legyen a foglalkozás kezdete.
5'	2. Motiváció	
	Tulajdonságkártyákat rejtek el a csoportszobában, ezzel felkeltve a gyermekek figyelmét. Miután a gyerekek megkeresték a lapokat, ellentétpárokat kell alkotniuk társaikkal, majd közösen megbeszéljük, hogy mely tulajdonságok pozitívak, illetve negatívak. Ezt követően érzelmeket kapcsolunk hozzájuk,	Fejleszti a szókincset, a szociális és társas kapcsolatokat, a mondatalkotási készségeket és az együttműködési készséget. Érdeklődést vált ki a gyermekekből a keresgélés és a közös munka.

2' 17'	felidézzük, hogyan érezzünk magunkat, ha valaki dicsérő szavakat mond nekünk, és hogyan, ha bántanak minket. 3. Mesélési szándék bejelentése <i>Hoztam nektek egy mesét, amiben a csúnya királyfi móresre tanítja a szép királykisasszonyt, amiért kicsúfolta őt!</i> 4. A mese bemutatása Benedek Elek: A csúnya királyfi és a szép királykisasszony Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl volt, volt egyszer egy király, s annak egy olyan szép leánya, mint égen a ragyogó csillag. A szomszéd ország királyának meg volt egy fia, s ez olyan csúnya volt szegény, mint a sötét éjszaka. Meghallotta a híret a királyfi annak a világhíres szép királykisasszonynak, fogta magát, elment leánynézőbe. Fölmegy a király palotájába, mondja a királynak szíve szándékát. Mindjárt hívatja a király a leányát, jött is a királykisasszony, de amikor meglátta a csúnya királyfit, azt mondotta: - Ilyen legénnyel még a cipőmet sem takaríttatnám ki. Búsult nagyon a szegény királyfi, kiment a palotából nagy szégyenkezve. De nem tudta kiverni a fejéből a szép királykisasszonyt. Azt, mondta magában: "Egy életem, egy halálom, enyém lesz ez a leány!" Gondolt erre, gondolt arra, mit gondolt, mit nem, színaranyból veretett egy tyúkot tizenkét csirkével, aztán egy aranyguzsalyt aranykenderrel s egy aranytükröt, olyant, hogy csak bele kellett nézni, s a tükör olyan szépen muzsikált,	A gyermekek érdeklődését felkeltő módon. Csoportos foglalkoztatási forma. A mese címét érthetően, közepes hangerővel és tempóval mondom el. A mesélés kezdetekor két számolyra kihelyezem a két kastélyt, amelyek a két király országait jelképezik. Elé rakom egyik oldalra a királyt és a lányát, a másik oldalra pedig a királyt és a királyfit. A bevezetésben igyekszem nyomatékosítani a gyerekekben a szereplőket. A királyfi bábát áthelyezem a másik kastély elé, a király és a királylány felé fordítom A királylány bábát szembeállítom a királyfi bábbal és gúnyos, vékony hangon elmondom a királylány szövegét. A királyfi bábát arrébb helyezem a palotától, a tér közepére. A többi bábát elteszem, hogy azok ne legyenek láthatóak. Hangomat kicsit mélyebbre változtatom és bánatos hangon elmondom a királyfi gondolatát. A királyfi elé helyezem a tyúk és a tizenkét aranycsibe képét, aztán az aranyguzsalyt és végül a tükröt.
----------------------	---	--

hogyan az angyalok sem szebben odafent a fényes mennyországban. Akkor aztán felöltözött álruhába, visszament a királyhoz, s beszegődött hozzá inasnak. Az aranytyúkot s a csirkéket, az aranyguzsalyt s az aranytükröt bedugta az ágy alá. De másnap elévette az aranytyúkot s az aranycsirkéket, kitette a szoba közepére. Ott meglátta a királykisasszony szobaleánya. Szalad a szobaleány a királykisasszonyhoz, s mondja nagy lelkendezve: - Felséges királykisasszony, jöjjön velem, olyan csudaszép dolgot mutatok, amilyent még nem látott. Kimennek az inas szobájába, látja a királykisasszony az aranytyúkot s a tizenkét csirkét. Összecsapja a kezét. - Jaj de szépek, jaj de szépek! Add nekem ezeket! - mondja az inasnak. - Amennyit kívánsz, annyit fizettetek érte az édesapámmal. Mondotta az inas: - Pénzért nem adom, szép királykisasszony, adjon egy csókot, s legyen a magáé. A királykisasszony egy kicsit tétozott, de aztán, isten neki, megcsókolta az inast. Azzal fölszedte a kötényébe az aranytyúkot, a tizenkét csirkét, szaladott nagy örömmel a szobájába. Másnap az inas elévette az aranyguzsalyt. Meglátja ezt is a szobaleány, szalad a királykisasszonyhoz, s jelenti: - Felséges királykisasszony, szép az aranytyúk, szépek a csirkéi, de még szebb dolgot láttam az inas szobájában.	A királyfi bábát kicserélem az inas bábra, előveszem az ágyat, amely a legény szobáját jelképezi és a királylány kastélyhoz helyezem. Az ágy előtt hagyom a tyúk és a csirkék képét, a többi kelléket elrakom. Előveszem a szobalány bábát és melléjük rakom. A királylány figuráját kihelyezem a palota másik oldalára, és mellé teszem a szobalányt. Majd kissé izgatottan, magasabb hangon elmondom a szobalány szövegét. A királykisasszony és a szobalány bábát áteszem az inas szobáját jelképező ágy mellé, az inas bábbal szemben. A hangomat elváltoztatom és izgatottan elmondom a királykisasszony szövegét. Mélyebb hangon az inas választ mondom el. Közelebb helyezem egymáshoz a két bábát, a szituáció imitálásához. A tyúk és a tizenkét aranycsirke képét és a királylány bábát együtt áthelyezem a kastély másik oldalára. A szobalány bábát elteszem. Előveszem az aranyguzsaly képét és az inas ágya elé helyezem. Mellé teszem a szobalány bábát, az inas báb végig az ágy mellett van. Hangomat elváltoztatva – mint aki izgatott – elmondom a szobalány
--	--

Futottak az inas szobájába, s amint beléptek, a szeme is káprázott a királykisasszonynak a szertelen ragyogástól. - Jaj de szép guzsaly, jaj de szép kender! De szeretnék ruhát fenni ebből! - mondotta a királykisasszony. - Kívánj akármit, megfizetem érte. Mondotta az inas: - Nem kívánok én sokat, szép királykisasszony, adj két csókot, s legyen a tied az aranyguzsaly. Egy kicsit gondolkozott a királykisasszony, de bizony megcsókolta az inast, s szaladott vissza a szobájába. Hanem volt, ami volt eddig, most jött csak az igazi. Harmadnap elévette az aranytükört, felakasztotta a falra, s csak várta, hogy jöjjön a szobaleány, bizonyosan tudta, hogy megáll előtte. Hát csakugyan jön a szobaleány, meglátja a tükört, odaszalad, belenéz, s abban a pillanatban elkezd a tükör muzsikálni. Azt hitte, hogy az angyalok muzsikálnak. Szaladott a királykisasszonyhoz. - Jöjjön, jöjjön, felséges királykisasszony, látott-e már muzsikáló tükört? Mennek az inas szobájába, hanem mikor beléptek, akkor a tükör nem muzsikált. - Hiszen ez nem muzsikál - mondotta a királykisasszony. Szólt az inas: - Csak állj elébe, szép királykisasszony, nézd meg magad benne! Odament a királykisasszony, belenézett a tükörbe, egyszerre megzendült a muzsikája, s szólt olyan szépen, olyan keservesen, hogy a királykisasszonynak majd megszakadt belé a szíve. - Add	szövegét. A királylány és a szobalány bábót egyszerre áthelyezem az inas ágya mellé. Álmélkodva elmondom a királylány szövegét. Kissé pimaszul elmondom az inas választ. A két bábót ismét közelebb helyezem egymáshoz, majd a királykisasszonyt és az aranyguzsalyt áteszem a palota másik oldalára. A szobalány bábót pedig elrakom. Előveszem az aranytükört és az inas ágya mellé helyezem. A szobalány bábót a tükör elé teszem, mintha nézegetné magát. A szobalány bábót a királylány báb mellé teszem és enyhén gyors tempóban – az izgatottságot kifejezve – elmondom a szobalány szövegét. A királylány és a szobalány bábót egyszerre áthelyezem az inas ágya mellé. Mérgesen elmondom a királylány szövegét. Hangomat elváltoztatva, mélyebben elmondom az inas választ. A királylány bábót a tükörrel szembe teszem. Majd kérlelően elmondom a szövegét.
---	---

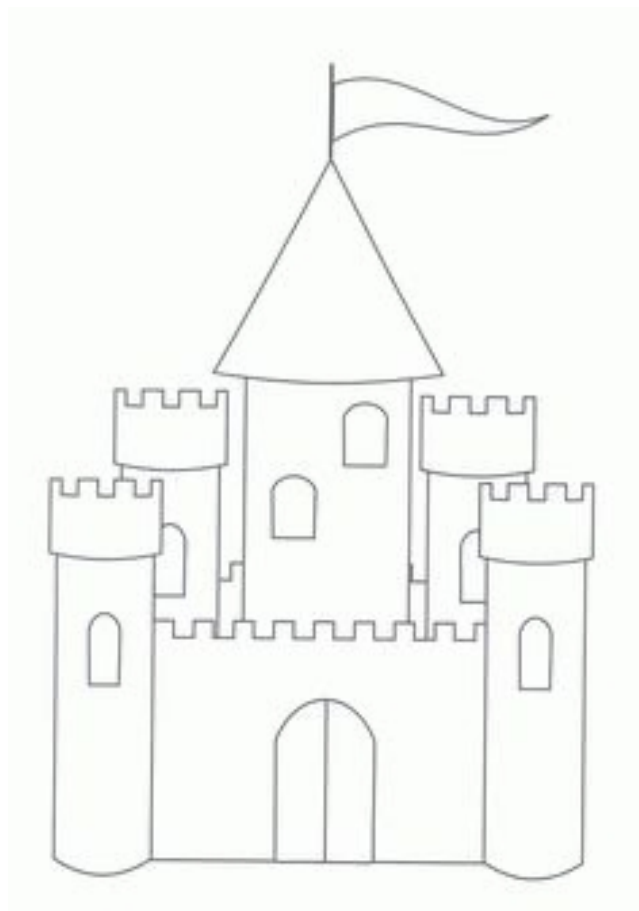
3'	nekem ezt a tükröt! - könyörgött a királykisasszony. Mondja az inas: - Neked adom, hogyne adnám, de három csók jár érte. De most nem is gondolkozott a királykisasszony, megölelte, megcsókolta háromszor azt a csúnya legényt. Éppen abban a pillanatban lépett be a király. Szörnyű haragra gerjedt, amikor látta, hogy az ő leánya, az a világhíres szép királykisasszony csókolja ezt az undok, csúnya legényt. - Ki a házamból - ordított a király -, ha kedves az életed! - s világgá kergette a leányát, világgá az inast. Kimentek a városból nagy búsan, de mit mondok, csak a királykisasszony búsult, nagy volt a legénynek az öröme. Világért meg nem mondta volna, hogy ki s mi ő, úgy mentek, mendégéltek keresztül az országon, mígnem eljutottak az inassá lett királyfi városába. Város végén volt egy fogadó, bementek oda, s ott azt mondotta az inassá lett királyfi: - Most én megmosdom, s te addig takarítsd meg a csizmáimat, hogy mehessek be a városba. Aztán majd visszajövök, te csak várj reám. Szót se szólott a királykisasszony, vette a csizmát, s szépen megtakarította. Azzal a királyfi bement a városba, fel az apja palotájába, ottan magára vette aranyos, gyémántos gúnyáját, befogatott hat paripát bársonyhintóba, s úgy hajtatott a vendégfogadóba a királykisasszonyért. Bemegy a királykisasszonyhoz, s ez csak nézi, nézi, nem akar hinni a szemének. - Emlékszel-e - kérdezte a királyfi -, amikor azt mondtad, hogy még a cipődet sem engednéd velem kitakarítani? No, látod-e, én nem voltam olyan kevély, megengedtem, hogy te kitakarítsd az én csizmámat.	Az előző kérsnél pimaszabbul elmondom az inas választát. Ismét közelebb teszem a két bábót egymáshoz, a szituációnak megfelelően. Előveszem az öreg király bábót, és nagyon mély hangon, dühösen, nagy hangerővel elmondom a király szövegét. A királykisasszony és az inas bábót a másik kastély mellé helyezem, ez jelképezi a száműzésüket. Határozottan, hangomat elváltoztatva elmondom a királyfi szövegét. Az inas bábót elteszem, a király bábót kirakom a kastély elé és mellé teszem a királyfi bábót. Visszateszem a királyfi bábót, a királykisasszony mellé. Számonkérően elmondom a királyfi szövegét. Közelebb teszem a két bábót egymáshoz,
----	---	--

Nagyot nevetett a királykisasszony, nyakába borult a királyfinak, s mondta lelkes szóval: - Már akármit mondtam, te az enyém, én a tied, ásó, kapa s a nagyharang válasszon el minket. Mindjárt a hintóba ültek, behajtottak a király udvarába, s még aznap lett nagy hejehuja, dínomdánom, lakodalom. Ma is élnek, hogyha meg nem haltak. 5. A tevékenység lezárása, átvezetése, továbbélése A mese végeztével összehasonlítjuk a királylány és a királyfi alakját. Majd eljátszottuk a <i>Haj, szélesnek udvarán</i> kezdetű népi dalos játékot. Szabad játék folytatása.	és kedvesen elmondom a királykisasszony beszédét. A királyfi és a királylány bábót egyszerre mozgatva, elhelyezem a király mellé a palota elé. Megbeszéljük, hogy a királykisasszonynak és a királyfinak milyen külső, illetve belső tulajdonságai voltak a mesében. Majd zárásként egy párválasztós körjátékot játszunk. A mese elmondása és a körjáték után a gyermekek szabadon játszhatnak a foglalkozás eszközeivel, akár újra játszhatják a mesét vagy a segítségével egy új történetet is megalkothatnak. Aki pedig ebben nem szeretne részt venni, az folytathatja korábbi játéktevékenységét.
---	--

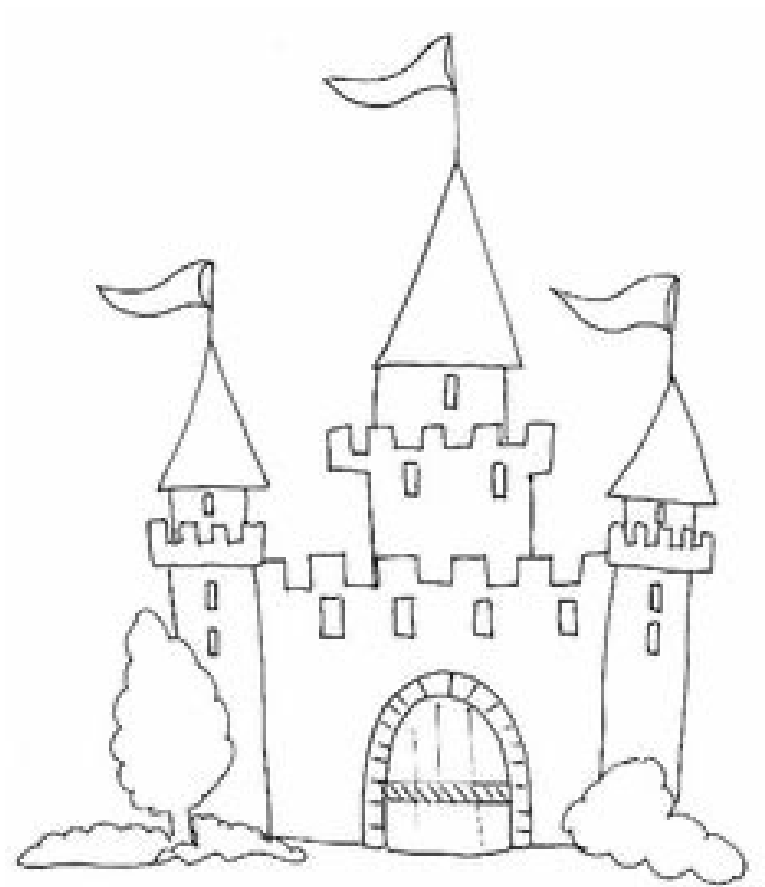
2. sz. Melléklet
Sablonok a bábok elkészítéséhez

Minta

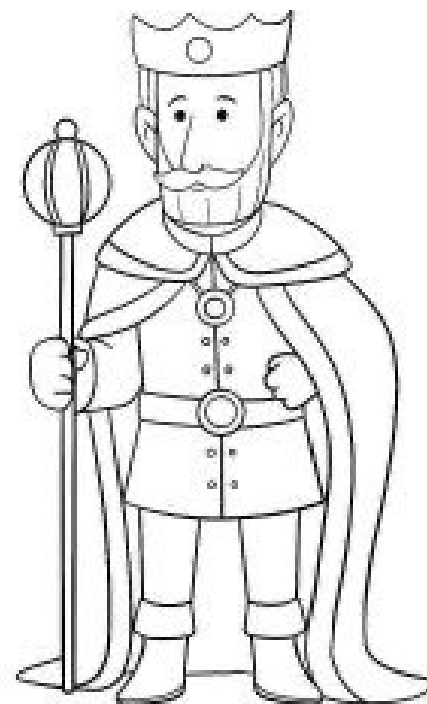
Az egyik királyság jelképe a kastély

A másik királyság kastélya

Az öreg király, a királykisasszony apja

A király, a csúnya királyfi apja

A szép királykisasszony

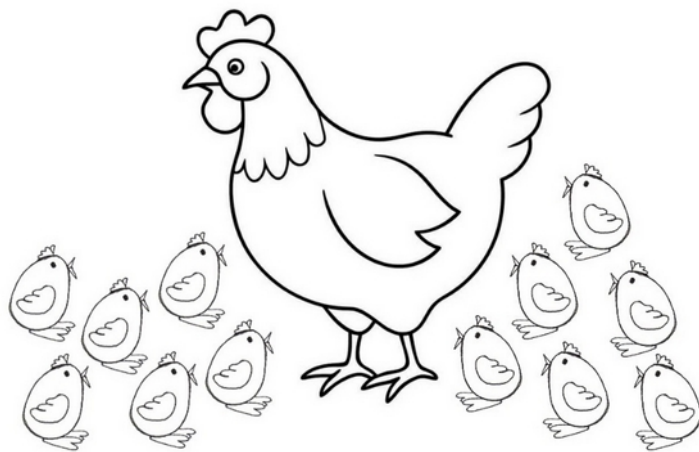
A szolgálólány

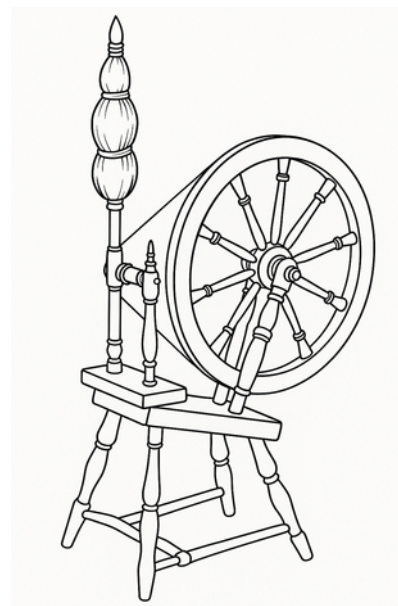
A csúf királyfi

Az inas – a királyfi álruhában

Az aranytyúk és a 12 aranycsibe

Az aranyguzsaly

Az aranytükör

Szegedi Katalin: Lenka – óvodai foglalkozástervezet

A mese rövid ismertetője:

Lenka egy dundi kislány, aki csak a rajzolásban leli örömét, nem szívesen barátkozik a többi gyerekekkel. Egy nap anyukája elküldi a parkba játszani, ahol háromszor is elutasítás éri az ott játszó gyerekektől, csúfolják külseje miatt és nem engedik csatlakozni magukhoz. Miközben a kislány magányosan rajzolgat az aszfaltra, találkozik Palkóval – akit szintén kiközösítenek kinézete miatt – játszani kezdenek, majd barátságot kötnek a történet végére.

A társadalmi érzékenyítés meséje

Ezek a mesék olyan témákat érintenek, mint a társadalmi egyenlőtlenségek, a szegénység, a kirekesztés és az előítéletek. Például egy mese, amely szegény gyermek történetét meséli el, felhívhatja a figyelmet a társadalmi igazságtalanságokra és empátiára ösztönözheti a gyermekeket a nehéz sorsú emberekkel szemben.³

A foglalkozás menetének összefoglalása:

A gyermekek figyelmének felkeltéséhez ismét tulajdonságkártyákat használtam. Az volt a feladatuk, hogy az összekevert kártyák közül válogassák ki azokat, amelyek külső tulajdonságokat ábrázolnak. Beszélgettünk arról, hogy melyek azok a pozitív tulajdonságok ezek közül, amivel dicsérhetjük társunkat, és melyek azok, amik esetleg bántóak lehetnek a másik számára. Ezt követően elmeséltem nekik Lenka történetét (A meséléshez készítettem egy tartalmi kivonatot a szövegből, a fontos események megtartásával és azt meséltem el a szöveg hosszúsága miatt). A szemléltetéshez egy mágnesláblát használtam, amire a történet főbb helyszíneit helyeztem el. A mese után beszélgettünk arról, hogyan viselkedtek a parkbéli gyerekek Lenkával, és ennek helyességéről, illetve Palkóról, aki Lenka jó barátja lett. A foglalkozás végét követően azok a gyerekek, akiknek volt kedve, lerajzolhatták kedvenc jelenetüket a meséből, aki szerette volna, az játszhatott a mágnesláblával és a rajta levő képekkel, a többiek pedig szabad játékot választhattak maguknak.

³ Jenei. T. (2019): Segítő könyvek a magyar gyermekirodalomban. Magiszter. XII. évf. 2.sz. 67-74.

VERSELÉS-MESÉLÉS FOGLALKOZÁS TERVEZET

Az óvodapedagógus neve: Ács Dóra óvodapedagógus hallgató (MATE Kaposvári Campus Neveléstudományi Intézet)

Csoport: vegyes életkorú

Tevékenységi forma: (mese)

A tevékenység tartalma/témája: Szegedi Katalin: Lenka

A tevékenység feladatai:

Nevelési feladatok: erkölcsi érzelmek fejlesztése, a közös mesehallgatással, átéléssel együttes élmény nyújtása, a közösségi érzés erősítése, az egymás iránti megértésre, megbecsülésre, türelemre nevelés, az önkontroll fejlesztése.

Didaktikai feladat: a mese bemutatása, a mesei elemek és a mese tanulságának érzékeltetése a színes előadásmóddal.

Képesség- és készségfejlesztés: hallás utáni szövegértés, szókincsbővítés, a rövidtávú memória, a beszédkésztség, a metakommunikáció fejlesztése.

Az alkalmazott módszerek, eljárások: irodalmi élménynyújtás, bemutatás, beszélgetés, dramatizálás, értékelés.

Eszközök: mágnes tábla, képek a mese szereplőiről és helyszíneiről, tulajdonságkártyák

A tevékenység/foglalkozás kidolgozása		
Idő	A fejlesztő tevékenység felépítése, a foglalkozás menete	A fejlesztés módszerei, munkaformák, eszközök, megjegyzések
2'	1. Szervezési feladatok A csoport szellőztetése. A nyugodt, békés légkör megteremtése.	Kötetlen szervezeti keret. Amíg a gyerekek mosdóhasználat után visszaérkeznek a csoportba, hogy jelenlétükkor már zavartalan legyen a foglalkozás kezdete.
3'	2. Motiváció Tulajdonságkártyákat helyezek el összekeverve a szőnyegen, ezzel felkeltve a gyerekek figyelmét. A kártyák közül ki kell válogatni azokat, amik külső tulajdonságot ábrázolnak. Ezután csoportosítjuk őket aszerint, hogy melyek az előnyös, illetve melyek az előnytelen tulajdonságok ezek közül. Majd arról beszélgetünk, hogy e tulajdonságok megnevezésekor melyeket használjuk akkor, amikor valakit	Megjegyzés: Fejleszti a szókincset, az érzelmeket, a kifejező készséget, a mondatalkotási készséget és a halmazalkotást. Erősíti az önbizalmat és az önkifejezést. Érdeklődést vált ki a gyermekekből a közös beszélgetés és tevékenykedés. A gyermekek érdeklődését felkeltő

5'	megdicsérünk és melyek azok, amik bántóak lehetnek másoknak.	módon.
12'	3. Mesélési szándék bejelentése <i>A mai mese egy olyan kislányról fog szólni, akit nagyon sokan megbántottak és nem szeretettek vele játszani, de egy szép napon egyszer csak minden megváltozott.</i> 4. A mese bemutatása Szegedi Katalin: Lenka a) Bevezetés A történet főszereplője Lenka, egy dundi kislány, aki nagyon magányos, mert külseje miatt nem barátkozik vele a többi gyermek. Egy szép napon éppen a szobájában rajzolgatott – ahogy mindig szokott – mikor anyukája unszolására játszani indult a térre. b) Bonyodalom A téren megpróbál játékba elegyedni a többi gyermekkel. c) Kibontakozás Először az ugróiskloázó lányokhoz szeretne csatlakozni, de ők otthagyják a kislányt. Ezt követően a karikázó lányokhoz megy, akik először észre sem veszik, majd kicsúfolják és ők is tovább állnak. Végül a focizó fiúkhoz szeretne beállni, de ők is csak kigúnyolják és elzavarják. d) Tetőpont Bánatában rajzolni kezd a téren, amikor a távolban megpillantja Palkót. Majd Lenka annyira belemerül a rajzolásba, hogy észre sem veszi Palkót, aki csendben figyel őt alkotás közben. A két kisgyerek beszélgetésbe elegyedik, majd	Csoportos foglalkoztatási forma. Annak érdekében, hogy a mese élvezhető legyen, és a gyerekek érdeklődését fenntartsam, valamint a kommunikációs és beszédkésztség fejlesztése miatt mesemondás közben figyelek a tempóra, a szöveg érthetőségére, a hangsúlyozásra, a tagoltságra, a mimikámra és a testtartásomra. A mágnesláblát úgy helyezem el a gyerekekkel szemben, hogy mindenki számára jól látható legyen. A tábla közepén Lenka képe helyezkedik el, körülötte pedig a történet többi szereplője és helyszíne. Lenka figuráját a történetnek megfelelően mindig oda mozgatom, ahol éppen tart a mese. Előadásmódomban végig a játékosságra és az élmény nyújtásra összpontosítok. Odafigyelek rá, hogy mindegyik szereplőt más hanggal szólaltassam meg.

3'	Palkó játszani hívja Lenkát. e) Megoldás A két új barát együtt játszik egész délután, ameddig el nem ered az eső. Palkó hazakíséri Lenkát, és megbeszélik, hogy holnap ismét találkoznak. 5. A tevékenység lezárása, átvezetése, továbbélése A mese végeztével arról beszélgettünk, hogy milyen volt a parkban játszó gyerekek és Palkó viselkedése Lenkával szemben és hogy közülük ki viselkedett helyesen és miért. A hallott mese alapján a gyerekek rajzot készíthettek, illetve, újra mesélhették és játszhatták azt, a mágnes tábla használatával. Szabad játék folytatása.	A mese elmondása után a gyermekek szabadon játszhatnak a foglalkozás eszközeivel, akár újra játszhatják a mesét vagy a segítségével egy új történetet is megalkothatnak. Azok a gyermekek, akik ebben nem szeretnének részt venni, rajzokat készíthetnek a mese részleteiből, vagy folytathatják korábbi játéktevékenységeiket.
-----------	--	--

Lenka barátkozni próbál a karikázó lányokkal

Lenka és Palkó együtt játszanak

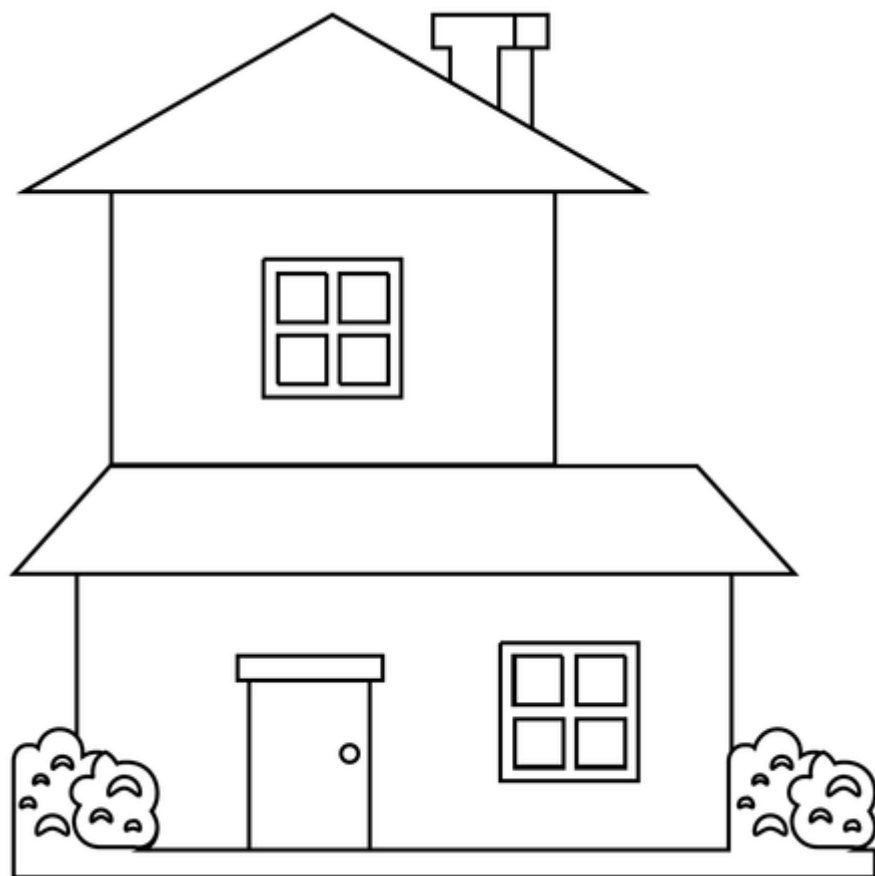
3. sz. Melléklet
Sablonok a bábok elkészítéséhez

Lenka

Palkó

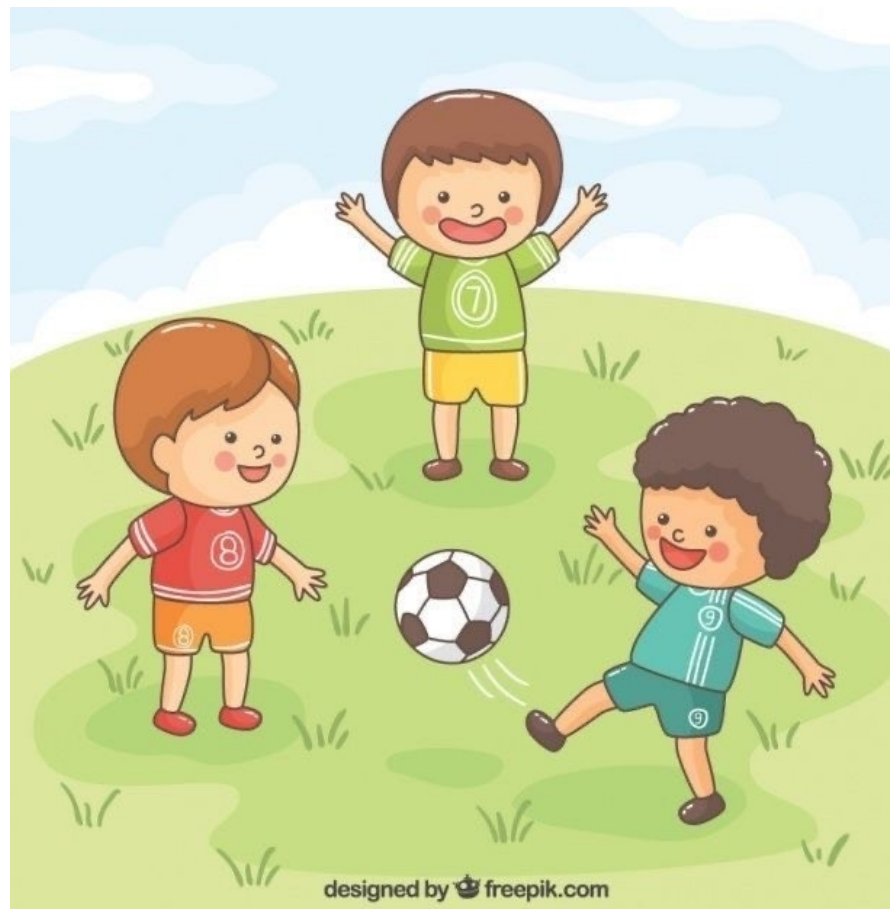
Lenkák háza

A parkban ugróiskolázó lányok – 1. állomás

A parkban karikázó lányok – 2. állomás

A parkban focizó fiúk – 3. állomás